

RS PO SPLOŠNIH USTAVNIH DOLOČBAH: demokratična republika, pravna država, socialna država, nacionalna država, parlamentarna republika, ozemeljsko enotna in nedeljiva, varuje človekove pravice ter pravice avtohtonih narodov, ima državne simbole (grb, zastava, himna), laična država, ima lokalno samoupravo, je decentralizirana.

INSTITUCIJE EU: Evropski parlament (zakonodajna funkcija), svet Evropske Unije (zunanji ministri, sprejema odločitve EU), Evropska komisija (izvršilno telo EU, predlaga Svetu oziroma Parlamentu sprejem uredb in direktiv), Sodišče Evropskih skupnosti (pristojno za reševanje sporov med državami članicami ter med evropskimi institucijami), Računsko sodišče (nadzira porabo denarja evropskega proračuna), Evropski svet (najvišje politično telo unije, sestavljajo ga voditelji držav - predsedniki (Francija) oziroma premierji (vseh ostalih 26 držav)), Svet Evrope (samostojna organizacija za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin).

PRAVNO VARSTVO ČLOVEKOVIH PRAVIC IN TEMELJNIH SVOBOŠČIN: so praviloma urejene z ustavo in so temelj pravne ureditve države in družbe, pripadajo človeku kot posamezniku, so neodtujljive, neprenosljive in uživajo ustrezno pravno varstvo, so pogojene oziroma vezane na državljanstvo. Pravno varstvo je pogoja za obstoj pravic v pravnem pomenu. Varstvo preko Evropskega sodišča ni zapisano v ustavi in je pogojeno s članstvom določene države v Svetu Evrope. Upravni spor je oblika sodnega nadzora nad odločanjem upravnih organov. Ustava zagotavlja sodno varstvo teh pravic in pravico do odprave posledic njihove kršitve. Pravica do sodnega varstva je samostojna ustavna pravica. Vsakdo, ki meni da so mu bile pravice kršene, se lahko obrne na sodišče z zahtevo za sodno varstvo. Na sodišču vsakdo uživa ustrezna procesna jamstva. Neposredni obliki sodnega varstva: kazenskopravno in civilnopravno, posredno: upravni spor. Temeljna načela kazenskega prava: načelo zakonitosti, domneva nedolžnosti, pravna jamstva. Predmet kazenskega prava je varstvo temeljnih družbenih vrednot. Kazenski zakonik opredeljuje neposredne kršitve teh pravic. Civilnopravno varstvo: ustavne pravice in svoboščine imajo javnopravno, osebnostne pa zasebnopravno naravo.

random: Najpomembnejše pravno sredstvo za varovanje človekovih pravic in svoboščin je USTAVNA PRITOŽBA. Posamični pravni akti so upravne odločbe in sodbe.

delitev človekovih pravic in svoboščin: osebnostne pravice in svoboščine // politične pravice in svoboščine // gospodarske in socialne pravice // ustrezne pravice in svoboščine na področju izobraževanja, znanosti in umetnosti // ustrezne pravice in svoboščine avtohtonih narodnih skupnosti

DRŽAVNI ZBOR: je predstavniški organ RS, najvišji organ. Je zakonodajni organ. Ima ustavodajno funkcijo (najpomembnejša). 90 poslancev (dva od njih sta predstavnik avtohtonih narodnih skupnosti). Imamo proporcionalni volilni sistem v DZ.

Poslanci: so predstavniki vsega ljudstva v Sloveniji, imajo predstavniški/reprezentativni mandat. Odločali NAJ BI samostojno, po svoji vesti

DRŽAVNI SVET: je predstavniški organ Slovenije, je enodomen. Opredeljen je kot zastopstvo nosilcev temeljnih družbenih interesov socialnih, poklicnih in lokalnih interesov. Ima 40 članov (4 predstavniki delodajalcev, 4 predstavniki delavcev, predstavniki kmetov, obrtnikov, 6 predstavnikov negospodarskih predstavnikov in 22 predstavnikov lokalnih interesov) Pristojnosti Državnega sveta: predlaga DZju sprejem zakonov, daje DZju mnenje o vseh zadevah, lahko zahteva da DZ pred razglasitvijo kakšnega zakona o njem še enkrat odloča, lahko od DZ zahteva razpis zakonodajnega referendumu

na kratko: DRŽAVNI SVET LAHKO PREDLAGA, SVETUJE, NADZORUJE, NE MORE PA ODLOČATI!

PREDSEDNIK REPUBLIKE: volimo ga neposredno, na tajnih volitvah, za dobo 5 let. ima bolj ali manj reprezentativno funkcijo. Predstavlja Slovenijo doma in v tujini, je vrhovni poveljnik obrambnih sil.

VLADA: nosilka izvršilne oblasti. Sestavljajo jo predsednik vlade ter ministri kot njeni člani. Je kolegijski državni organ

O kandidatu za predsednika vlade odloča državni zbor s tajnim glasovanjem. Sestava vlade: Predsednik vlade predlaga kandidate za ministre, o njih pa glasuje državni zbor

Vlada je po naši ustavi politično odvisna od DZ

Vlada ni samo nosilka izvršilne veje oblasti, ampak je tudi najvišji organ državne uprave. Zakon o vladi določa da ima vlada predlagalno izvršilno in usmerjevalno nadzorno funkcijo

DZju predlaga predvsem sprejem zakonov proračuna

v okviru izvršilne funkcije zagotavlja izvrševanje zakonov in drugih aktov ter politike državnega zbora

v okviru usmerjevalne funkcije pa usmerja, usklajuje in nadzoruje delo državnih upravnih organov

POJEM USTAVNEGA SODIŠČA: odločanje o skladnosti zakonov, podzakonskih predpisov in drugih splošnih aktov z ustavo, ter odločanje podzakonskih predpisov in drugih splošnih aktov z zakoni. Na kratko: zagotavljanje ustavnosti in zakonitosti splošnih aktov

Ustavno sodišče sestavlja 9 sodnikov. Voli jih državni zbor na predlog predsednika republike. Izvoljeni so za dobo 9 let

Predsednika sodišča volijo sodniki med sabo, za dobo 3 let

Ustavno sodišče, pristojnosti: odloča o skladnosti zakonov z ustavo////odloča o skladnosti podzakonskih predpisov z ustavo////odloča o ustavnih pritožbah zaradi kršitve človekovih pravic////odloča o sporih glede pristojnosti med državo in lokalno skupnostjo ter samimi lokalnimi skupnostmi
pa odloča še o protiustavnosti aktov in delovanju političnih strank

PRAVNA UREDITEV LOKALNE SAMOUPRAVE: lokalno samoupravo pojmuje kot sistem urejanja krajevnih ali lokalnih zadev, neposredno po prebivalcih (referendum) in prek njihovih predstavnikov v lokalnih predstavniških organih. Med te organe sodijo občinski in mestni sveti.

Občina je temeljna lokalna in samoupravna skupnost. Občine so povezane s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev (komunalni interesi, zdravstveno varstvo, osnovne šole, vrtci, ...). Občine ustanavlja državni zbor z zakonom, predhodno pa rabi biti še referendum.

Vse to je tudi razlog da je Slovenija decentralizirana, saj so določene zadeve z države prenesene na lokalne skupnosti (občine).

Zakon o lokalni samoupravi: določa organizacijo občine. Organi občine: občinski svet, župan, nadzorni odbor ter manjši odbori

Občinski svet: 7-45 članov, sprejema statut občine, sprejema odloke, sprejema proračun in zaključni račun, voli podžupana, voli člane nadzornega odbora in člane občinskih odborov

Župan: predstavlja in zastopa občino, sklicuje in vodi seje občinskega sveta, predlaga sprejem statuta, odlokov, proračuna, ... skrbi za uresničevanje statuta, vodi občinsko upravo

USTAVNA NAČELA O SODSTVIH: Ustava določa temeljna pravna načela za delovanje ustreznih organov Slovenije kot pravne države

Načelo ustavnosti: načelo o ustavnosti pravnih aktov. Po tem načelu morajo biti zakoni, zakonski predpisi in drugi splošni akti v skladu z ustavo. Podzakonski predpisi, drugi splošni akti izven državnih organizacij in splošni akti gospodarskih družb in zavodov morajo biti v skladu z ustavo

Načelo zakonitosti: morajo biti v skladu, ne samo z ustavo, ampak tudi v skladu z zakoni. Predpisi začnejo veljati 15i dan po objavi aktov.

Upravni spor: oblika sodnega nadzora nad zakonitostjo dokončnih posamičnih aktov, s katerimi odločajo državni organi.

Varuh človekovih pravic: funkcija je predvsem spremljanje problematike na tem področju, obveščanje ustreznih, predvsem državnih organov in posredovanje za čim hitrejšo in čim učinkovitejšo uresničevanje teh pravic in svoboščin. Varuha voli DZ na predlog predsednika.

USTAVA KOT VEČPOMENSKI AKT:

politični akt: ima preambulo, kjer se navaja po čigavi volji (ljudstvo) in v kakšnih družbenih in političnih razmerah sprejema ustavo ter označuje cilje.